که غواړئ د سولې او پخلاینې دره
ببرته اوسي، اوربند ټینګ کړئ

اوربند

ORBAND

دور سوم، شماره هفدهم، ۱۹ اسد، ۱۳۹۸

- دوو نوماندانو څه کار را کاوه؟!
- وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت
- د کرمې بابلات
- یو خو پوښتنې!
- دولت‌ساز، که تابوت ساز ټیم؟!
- د سپه‌سالار غازي محمد نادر خان لیک

دوې لسیزې یوه چوکۍ

هغه معما چې لا هم ناحله پاتې ده؟

ایلفي سرېښ چې هېنداري، پلاستیک ان او سپنې سره نښولی شي، په اړه یې مشهوره ده چې بله
برخه به یې ماته شي، خو د ایلفي هغه به یې له ماتېدو خوندي وي، خو له دې ټولو سره د
[illegible]

ثبات او همپالنه؛
د تبعیض، خپلسرۍ او د واک د انحصار پای

الرحمن لغمانی
او د ښکلا جراحي متخصص
بس)، خولهکې، د بدن د دانو، د نوي
دو درملنه، د بدن د سوي او سوروالي،
مونو، د سترګو په شاوخوا کې د سپینو
سربو او د نوکانو د ناروغیو درملنه
زان قیمت)، ماموریت
بوال مارکیټ
+93 (0) 747777

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوربند

اونیزه

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَداً آمِناً

دور سوم شمارهٔ هفدهم، ۱۹ اسد، ۱۳۹۸

نیولیک

له دې لورېنې تېر/ ۲
زما وزګارتیا؛ دوو نوماندانو څه کار رکوه.؟!/ ۳
وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت/ ۴
دولت‌ساز، که تابوت‌ساز ټیم/ ۴
د کرمي بایلات/ ۵
د علم و جهل ځلی/ ٦
یو څو پوښتنې!/ ۷
زه یې هوښیاری ته سلام کوم/ ۸
دوې لسیزې یوه چوکی/ ۱۰
تور او سپین صنعت/ ۱۱
څوک د پوښتنې نشته/ ۱۲
د سپاه‌سالار محمد نادر خان لیک/ ۱۲

اوربند

د تلپاتې سولې لومړی ګام
اوربند؛ د ملي جرګې یواځینی شرط دی
اوربند؛ د روغې جوړې پیلامه ده
اوربند؛ د جګړې مخنیوی دی
اوربند؛ ملي غوښتنه ده
اوربند؛ د هر افغان غږ دی
اوربند؛ د هرې مور هیله ده
اوربند؛ ملي اړتیا ده
اوربند؛ ټیکاو دی
اوربند؛ د سوکالۍ لوری دی
اوربند؛ د بسیاینې لار ده
اوربند؛ د پرمختګ اساس دی
اوربند؛ ژوند دی
اوربند؛ له مرګ سره مبارزه ده
اوربند؛ د بربادۍ مخنیوی دی
اوربند ټینګ کړئ، له اوربند سره کېنئ، پر اوربند راټول شئ.

بسم الله الرحمن الرحیم

سرلیکنه

سوله لومړیتوب دی

په شریعت او عُرف دواړو کې سوله اصل دی. د سولې د مخنیوي هڅه توطئه ناکامه ده، هېڅ دغه ناکامه تجربه نه ده بریالۍ کړې.

اته کاله دمخه پخواني ولسمشر حامد کرزي سولې ته د خپل ضد او ځېل په پاټک اچولو دغه پروسه ځنډنۍ کړه، خو مخه یې ډب نشوای کړای.

ددغه ډب حقیقت دده د شړېدلي واک احتمالي ننګونه وه، خو ده دوه متره سپین ټوکر چې مقدسه کلمه پرې لیکل شوې وه، ملي وحدت ته د ګواښ درواغجنه پلمه وګرځوله، په دې اتو کالو کې چې څومره افغانان وژل شوي ددې ټولو پړه دده پر غاړه ده. د کونډو، یتیمانو، زخمیانو ازار به په دنیا او اخرت دده د غاړې زېندس ګرځېدلي وي.

دده حکومت او امریکا چې په هېواد کې دننه د طالبانو د حاکمیت په سیمو کې د سلګونو دغسې بیرغونو مخه نشوای نیولی، په قطر کې د یوې ودانۍ تر مخ پر سپین ټوکر سپېځلي کلمه شریفه د سولې پر وړاندې د خپل واک د دوام په موخه هغسې پلمه او توطئه وګرځوله چې جګړه یې اتو نورو کالونو ته اوږده کړه او د بیرغ او موقت حکومت په ګډون هر هغه څه منې چې پخپله واکمنۍ کې یې ملي وحدت او ځمکنۍ بشپړتیا ته ګواښ معرفي کاوه...

اوس هماغسې تېروتنه، تېر ابستنه، بلکې د سولې پر وړاندې د خپل واک د دوام لپاره توطئه ولسمشر غني را مخې ته کړې ده.

ده دغه توطئه د ټاکنو په پرده کې نغښتې چې له امله یې د سولې لپاره را منځته شوې فرصتونه یو په بل پسې له لاسه وځي، خو دی د واک د احتمالي دوام چانس نشي پرېښودلی. څرنګه چې خلک د کرزي پر هغه ډرامه قضاوت کولی شي، د غني پر دغه توطئه یې هم سرونه خلاص دي، د تاریخ قضاوت همدغسې بې رحمه را وځي. د تاریخ قاضي د واکمن خوښې ناخوښې، زور، زرو او د سترګو اشارې ته نه ګوري، بلکې له دې ټولو پورته خپله پرېکړه اعلانوي.

سوله ملي غوښتنه، د ملت اجماع او د الله تعالی امر دی. د سولې لومړیتوب څرګند دی، دغه لومړیتوب هېڅ لوری او ځواک نشي ننګولی.

ټاکنې هدف نه، وسیله ده، که د ټاکنو روڼوالی، امنیت، سرتاسري‌توب خوندي نکړای شي، د تېر په څېر به د ملت پر اراده یو ځل بیا ډاکه غورځېدلې وي. که ارګ په سوله کې د واک د دوام حرص او د اقتدار د هوسۍ هیلې نشي رېژولی او پخپله خوښه د ټاکنو له ډیزاین سره د خپل اقتدار مراندې تړلې ګڼي، باید پدې پوه شي چې افغانان له هر څه دمخه سوله غواړي، سولې ته ژمن دي، سوله او پخلاینه یې خپل لومړیتوب ګرځولی. دا سوله ده چې رڼو، ازادو، سرتاسري او خوندي ټاکنو ته مخه پرانیزي.

امتیاز

افغانستان

چلوونکي

افغانان

خپرندوی

دانش خپرندویه ټولنه

اړیکي

+93 (0) 788042821 - 0700639383

برېښلیک

spinsahaar@gmail.com

بیه

۲۰ ؋

Ashraf Ghani
1 July 2014 ·

که سل زره ټیټ رتبه مامورین بندیان کړو درد نه دوا کېږي شل تنه لوړپوړي مامورین بندیخانو ته واچوئ بیا ګورئ چې حکومت څنګه جوړیږي - ډاکټر اشرف غني

See Translation

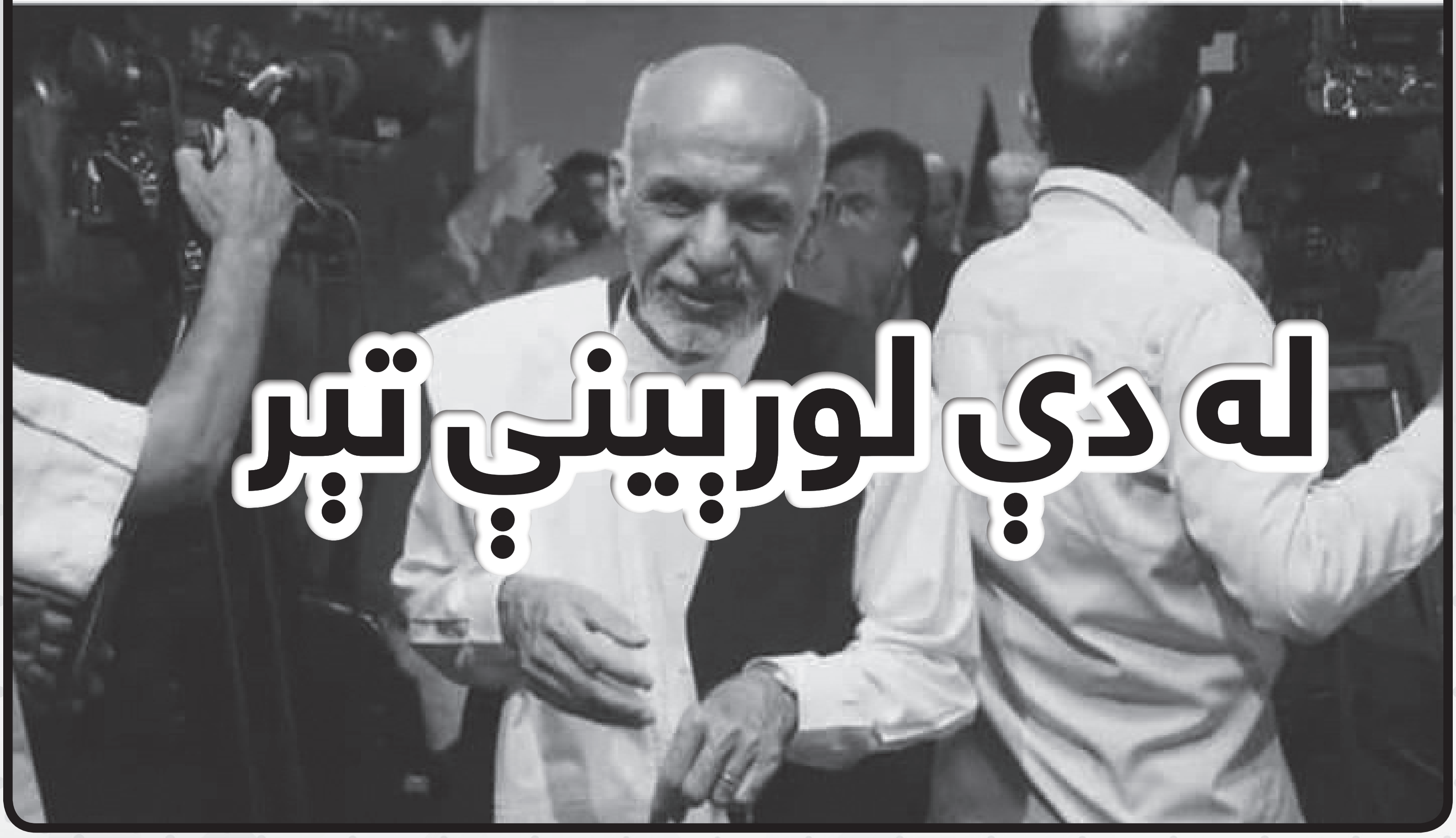

له دې لوړېينې تېر

شهرت ننګيال

زه خپل ځان ته وایم، زه ځان ته مخاطب یم، څوک دې خوا نه درنوي، څوک دې یې ځان یا بل ته اشاره او کنایه نه ګڼي. داسې نه ده چې در تُرا میګم، دیوار تو بِشنو. بلکې نېغ پر در غږ کوم او دغه در زه خپله یم. زه تاسې ته یوه بله د راز خبره کوم، دا زه چې څه لیکم دا ټول خپلو ګناوو، خطاوو، کمزوریو، تېروتنو، منافقتونو او خباثتونو ته په کتو لیکم، دا ټولې ګناوې زما خپلې دي، ماته د خپلو ګناوو- تور مخیو پته ده، زما ټولې نیوکې زما د خپلو ګناوو- تور مخیو زېږنده دي. خیر که د «ته» او «تا» په صیغه مې بل مخاطب ګرځولی، خو حقیقت دا دی چې زما پېنځه واړه ګوتې خپل ځان ته لګې دي.

دا دروغ ده، ته د نظام دفاع نه کوې، ته د خپلو ځاني ګټو په غم ککړ یې، دا ډېره بده او بوینه چټلي ده، څکه ته نور په دغه چټلي کې ډکي وهلو ته لمسوې چې له امله یې د مرداریو بوی تر لېرې په غځېدا دی. یوازې ماته نه، تاسې ته هم ښایي د حکومت د افراطي ملاتړ او دښمنۍ تر کچې غوړېدلي مخالفت لاملونه څرګند وي. هغوی چې په حکومت کې یې د ګټو ونډه غوښنه او له بې خرته امتیازونو برخمن دي، خپلې روا ناروا ګټې د حکومت تر سیوري لاندې خوندي ګڼي د حکومت پر بې پولې ننګه او ملاتړ یې خپلې تورې له تېکیو را ایستلې، ولسمشر ورته له دویم مفکر اخو له احمد شاه بابا او اعلیحضرت امان الله خان غوره، دروند، سپېڅلی، حتا معصوم ښکاري، څکه خو د غازي امان الله خان «د فصلِ ناتمام» د بشپړتیا لپاره د دویمې دورې پېنځه کاله د مور شیدې ګڼي. بل اړخ ته هغوی چې په دغسې امتیازونو کې خپله برخه خواره ګوري، د دښمنۍ ټول بریدونه یې له ېښخه نږولي او ۲۴ ساعته فول ټایم د حکومت تخریب ته مورچه بند ناست دي، څکه خو نه د بدۍ او دښمنۍ پر اخلاقو سر خلاصوي، نه د دوستۍ او ملګرتیا اصولو ته د ژمنتیا نوک نیولی شي.

ملاتړي د نظام د دفاع پر ځای د خپلو ګټو د خوندیتابه په لالهاندۍ اوښتي، د مخالفانو او دښمنانو خو د محرومیت له درد او دوکه انتقام او غوسه سر ته ختلې، څکه چې مقام، رتبه، چوکۍ او امتیاز د وړتیا او استحقاق د معیار له مخې نه، بلکې د «آن کارِ دیګر» پر بنسټ شخصي لورېينه ګرځېدلې ده، خو دا چې ړندو ملاتړیو لومړۍ دا بې خرته امتیازونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

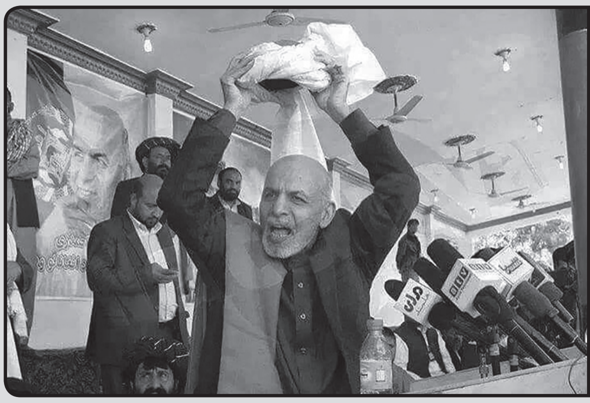

تر لاسه کړي، بیا د حکومت او چارواکیو رانده ملاتړ ته درېدلي او که ددغسې رانده ملاتړ وروسته یې دغسې مقامات او امتیازونه په پچه رسېدلي، هغه کیسې ته ورته معما ګرځېدلي چې لومړی چرګه پیدا شوې که هګۍ؟!

د دواړو احتمال شته، خو ځینو دریمه لار خپله کړې، دا د افراط او تفریط تر منځ د اعتدال لاره نه ده، دوی غواړي د خپل مخالفت او دښمنۍ په زور سرکار امتیازونو ته اړ کړي، دوی ته د تورې یاري خوږه برېښي، ځکه خو یې د ورځې هم په حکومت او چارواکیو پسې ځراغونه را اخیستي دي.

ملاتړي یاران دومره وارخطا او بې صبره خېژي چې له دندې او امتیازونو په مجرد لېرې کېدا د حکومت د کاواکیو، درغلیو او فساد دوسیې پر هماغه شېبه د دوی پر وړاندې لکه خرمېرې را وټوکېږي.

او مخالفان یا دښمنان د سرکار لخوا په یوه سترګک د حکومت او چارواکیو د حسناتو تسبې او د ستاینو ډول غاړې ته واچوي.

زه څوک یم چې له خپلو دریځو یې په شا کړای شم، خو یو حق موږ ټول لرو او هغه ځانته خوندي ګڼو چې موږ دې د خپلو ستاینو او دښمنیو په منلو او همغږۍ نه اړ باسي.

دا دې نه وایي چې زموږ لپاره یې له حکومت سره د پړي سر نیولی، زموږ په خاطر له حکومت سره د دښمنۍ پر پوله درېدلي دي.

د حکومت رانده پلویان دې هم د خپل ملاتړ او ستاینو له امله زموږ پر اوږو د نظام د دفاع احسان نه باروي.

موږ پوهېږو چې د ولسمشر له سترګو زموږ له غمه خوب نه دی تښتېدلی، بلکې د واک له جل وهلې تندې یې یو ګز ژبه له خولې راوتلې ده، ځکه خو دې د واک تینډک خوړلې منده زموږ لپاره د احسان او لورېینو پېټی نه ګرځوي. یوه تنظیمي مخور د جهاد په لومړیو کې موږ ته د خپل احسان خورا دروند پېټی تړلی و، دده په خبره چې له مېرمنې سره په دې سلا شوی چې د اولاد زېږون ته ښایي ډېر وخت وباسي... ځکه چې جهاد دی، تلفات دي، قرباني دي... خو دده له نیم درجن زیات بچیان له ټولو تلفاتو او انقلابونو ژوندي او سلامت ووتل، دده کمال ته ګورئ چې له خپلې مېرمنې سره یې مباشرت پر موږ خپل احسان ګرځاوه؟!!

زما وزګارتیا؛

دوو نوماندانو څه کار راکوه؟!

مصطفی سالک

په ټولنیزو رسنیو کې کله کله د یو شمیر نوماندانو پلویان د یو شمیر نورو نوماندانو منډه پالي په دې تورنوي چې ګواکې د پیسو په مټ یې ددغه رسنیو ګڼ شمیر کاروونکي په دې ګمارلي چې د خپل نوماند هره چاره تایید او بل نوماند وغندي، زه دا چلند تایدوم لېږ تر لږه د دوو نوماندانو د ټاکنیزو منډو تړړو دفترونو را سره اړیکه نیولې چې دواړو خپلې غوښتنې لرلې.

یو نوماند راته وړاندیز وکړ که په ټولنیزو رسنیو کې یې ملاتړ وکړم نو په میاشت کې به ۲۰ زره افغانۍ راکوي، د لږې شیبې لپاره خو مې وویل تا غوندې کس ته چې له ډېرو میاشتو راهیسې اوزګار یې دا هم یو انتخاب کېدی شي د چا ملاتړ خو به کوې دا نوماند خو هسې هم تر نورو لږ ښه برېښي. خو په څو شیبو کې مې خپله پریکړه په زړه، زړه کې بیرته واخیسته ځکه چې دا کمپاین راته پر عدالت ولاړ ښکاره نه شو، د نوماند پلوي ملګري راته یو شرط وړاندې کړ او هغه دا چې (زموږ د نوماند هر دښمن به دې دښمن وي) له دې جملې سره مې زړه ته اندیښنې پیدا شوې، ما له ځان سره وویل چې په کمپاین کې دښمني څه مانا دښمني خو دښمني ده چې کول یې هیڅ برید نه لري، د یوه نوماند پلوی به ناروا وایي زه به یې هم وایم؟ یو څوک به کنځل کوي زه به یې هم کوم؟ او د دښمنۍ په تعریف کې خو تاو تریخوالي ته هم ځای شته! دا یې هم راته وویل چې ته به یوازې نه یې ګڼ شمیر ملګري به درسره وي چې ټول د یوه دفتر له خوا کنټرولېږي.

دلته مې هغه ستغې سپورې او کنځل سترګو ته ودرېدې چې په فیس بوک او نورو ټولنیزو رسنیو کې مې له پامه تېرې شوې وې.

خبره به څه اوږدوم له ملګري مې مننه وکړه او د داسې ملګرتیا ښنه مې ترې وغوښته.

اوس به درته د دویم نوماند خبره وکړم یوه ملګري د هغه دفتر ته معرفي کړی وم او ورته یې ویلي وو چې دغه کس وزګار دی، د نوماند د کمپاین یوه چارواکي راته وویل چې ته خو وزګار یې یو اسانه کار به درته وسپارو او هره میاشت به ۴۵ زره افغانۍ درکوو.

ما ورته وویل چې کار به مې څه وي؟ ویل یې په رسنیو کې زموږ د نوماند دفاع کوه، چې رسنۍ کله د دفاع لپاره څوک غوښت ورځې به، خیر دی هلته زموږ د نوماند نوم مه اخله چې زه ورته کار کوم خو موږ او تاسو به په خپلو کې پوهیږو، ده هم راته وویل چې ته یوازې نه یې له موږ سره ګڼ نور د پوهنتونونو استادان، روشنفکران او لیکوالان هم شته، دا نوماند بیخي زما خوښ نه و! خو خیټه هم څه غواړي چې خپل تش جیب ته مې وکتل نو ورته مې وویل سمه ده خو زه باید نن شپه په دې اړه فکر وکړم سبا به د هو یا نه ځواب درکوم، هغه هم راسره ومنله او رخصت یې واخیست، خو پېښه دا شوه چې د تلیفون له ایښودو سره دا دنده هم پاتې شوه!

مېرمن مې راته وویل د چا تلیفون و؟ ما ورته ټوله کیسه تېره کړه! راته یې وویل چې دا دنده به نه منې! ځکه چې له دې سره ستا د څه دپاسه ۳۰ کلونو فرهنګي او د ۲۰ کلونو خبریالیزې لاس ته راوړنې په اوبو لاهو کیږي او ته به نور دومره عمر ولرې چې ملت ته دومره کار وکړې؟ او ایا بیا به ستا کار تاته دا مقام په برخه کړي چې ته یې اوس پخپله ټولنه کې لرې؟ موږ نهر ښه یو خو دا کار مه کوه.

نو له دې دندې هم تېر شوم، او علت یې هم څرګند شو.

له دې تجربې راته څرګنده شوه چې زموږ ګڼ شمېر روشنفکرانو د قلم رسالت نه دی درک کړی ددې لپاره چې مشروع سیاست دود کړي د ځوان پوړ ذهنونو باندې کار وکړي او جوړ یې کړي اپوټه د څو پیسو لپاره هغه څه کوي او لیکي یې چې خپله به هم پرې باور ونه لري، چې دې حالت ته ګورم د ځوانانو راتلونکې ذهني افق راته ډېر تیاره ښکاري، ځکه چې روشنفکران یې د جوړولو پر ځای د ړنګولو لپاره قلم چلوي او خبرې کوي. په سمه مانا موږ په افغانستان کې لږ شمېر روڼ اندي او روشنفکران لرو هغوی چې د ایډیاوو په اړه فکر کوي او پرته له تعصبه کره فکرونه له کوټه فکرونو بېلوي ډېر یې لکه د ګاډۍ اسونه یوازې هماغه لاره ویني چې نوماندان یې ورښیي.

که دا د ډالرو سیاست روان وي دا به د افغانستان سیاست په ناسمه لار روان کړي او دا چې په خواله رسنیو کې د ډېرو اکاونټو لرونکي نه پېژندل کېږي د استدلال ځای به کنځل ونیسي چې دا چاره وار له مخه پیل شوې.

د کنځلو دودېدل به یو بل زیان ولري او هغه دا چې ګڼ رښتوني روشنفکران به د خپل عزت د ژغورلو لپاره غلي پاتې شي، دوی به دا وړتیا لري چې د ولس د ذهنونو روښانولو په موخه د نوماندانو تګلارې و ارزوي او کره، کوټه بېل کړي خو له کنځلو د ژغورل کېدا په موخه به غلي پاتې کېږي یا به محافظه کاري کوي او خپلې خبرې به دومره ایډیټ کوي چې خپل اصالت به له لاسه ورکوي.

همدا راز دا کنځل یا کنځلو ته ورته خبرې به د روشنفکرانو تر منځ د کینې تخم شیندي او ان سیمه‌ییزو قامي او ژبنیو توپیرونو ته به لمن وهي.

په ټوله کې د نوماندانو له خوا لیکوالان کرایه کول د افغانستان سیاست یوه ناطبیعي او دروغجن لوري ته مخ کوي چې ددغه هېواد لوړې ګټې زیانمنوي.

همدا راز په دې کمپاین کې به د هغه چا غږ لوړ وي چې ډېرې پیسې په واک کې ولري چې دا هم یو ناولسواک چلند دی.

بله دا چې دغه راز کمپاین سیاسي او ټولنیز اخلاق فاسدوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیرستان: یوه ټوکه، یو حقیقت

ل: رشید یوسفزی
ژ: ټاند

د اوباما د سپیني ماڼۍ د فاټا چارو مشاور ډینیل مرکي پخپل فاضل اثر No Exit From Pakistan کې لیکلي، دارالعلوم حقانیه پر ډیورنډ کرښه ده.

په دې ما تصحیحي یادونه وکړه کله چې د مولانا فضل الرحمن غوږونو ته ورسېده پیغام یې را ولېږه چې فاټا د نړۍ تر ټولو مظلوم ولس دی، پوهې او څواک، ریاست او قلم ټولو ورسره تر میرې مور هم بد چلند کړی، تر څنګ یې دا ټوکه لیکلې وه:

د پیپلز ګوند د وخت بهرنیو چارو وزیر په پارلمان کې د پوښتنو د ځوابونو پر مهال وپوښتل شو، آیا وزیرستان په واښا کې دی؟

وزیرستان واښا کې دی یا نه، پاکستان کې خو ښخي نه ایسي، پرله‌پسې ریاستي پالیسیو نه همدا حقیقت تر سترګو کېږي چې د ښکلو او غیرتي خلکو ښایسته او سخته سیمه وزیرستان یوه لېږې پرته پاکستان یرغمل کړې خاوره ده چې پکې مېشت خلک مسلمانان نه، بلکې پردی کافر(!) مخلوق دی..!

اسلامي جمهوریت پرې قبضه کړې ده او سړي یې بندیان او ښځې یې لونډۍ دي چې پاکستاني مسلمانانو په جهاد کې نیولې ورسره هر ډول قساوت او په بې دردۍ مخ کېدل کټ مټ ثواب کې حسابېږي.

یوه منظمه ریاستي ماشینري د وزیرستان په اړه دا ډول لوېدلی پروپاګند کوي، ددې لپاره چې څوک له وزیرستانیانو سره خواخوږي هم ونکړي.

د نن وزیرستان ښځې د کربلا غوندې دی د تش بېړني حالت (کرفیو) په پلمه هلته ناروغان، بوډاګان، ماشومان او مېرمنې له تندې او لوږې او ناروغیو مري.

د پاکستان خو ورسره اړیکه جلا ده، خو پښتانه هم داسې غلي دي ته وا وزیرستان هېڅ په پښتونخواه کې نه دی!!

د وزیرو، محسودو او داوړو خویندو وروڼو د نهیلۍ پر وړاندې د پښتنو د بې ننګۍ او بې غیرته خاموشۍ له امله مو پښتو د پېغور او ټیټ سرې شوه!

یو بېوسه او بې څوکه پښتون تاسې ته همدا مشوره درکولی شي چې تاسې افغانستان ته هجرت وکړئ، ځکه نوي استعمار ته یوازې ستاسې له معدنونو او کانونو ډک غرونه پکار دي- ستاسې د جسدونو په کیسه کې نه دی!

دولت‌ساز که تابوت‌ساز ټیم؟!!

اسد دانش

یو ملګری مو د ماربلو کار کوي، نن راغلی و کیسه یې کوله:

کارونه مو یو مخ ولاړ دي، کوم مال مو چې راغلی وي هغه په میاشتو په ګمرک کې ولاړ وي، دلته د کاریګرو او ځي کرایې را باندې ورځ په ورځ بوج کېږي...

ویل یې، تر څنګ مو هزاره‌ګان د ماربلي قبر جوړونې کار کوي، ما ورته وویل، در این روزها فقط کار شما خوب روان است، ما قرار شستیم، شما هستید که همه کارها را ګرفتید!

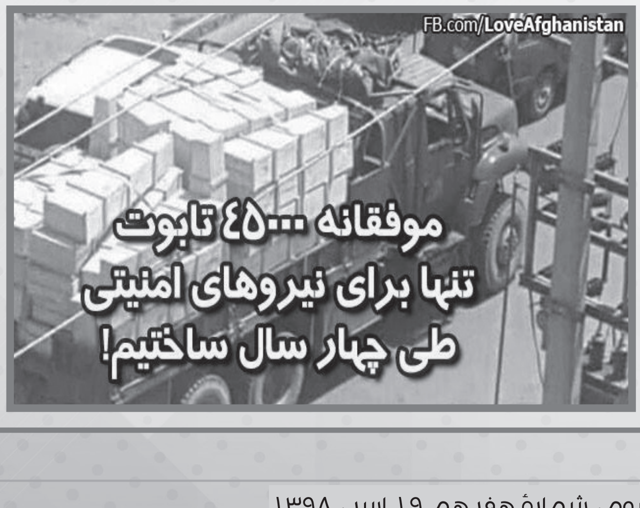

ویل یې، هزره ملګری مې خپه هم شي، چې څه وکړو، دلته د ژوند بازار بند او د مرګونو دوکانونه یو مخ خلاص دي، زموږ د غني افغانستان خوب دروغ شو، یوازې د مرګونو لړۍ ښه اوږده وغځېدله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

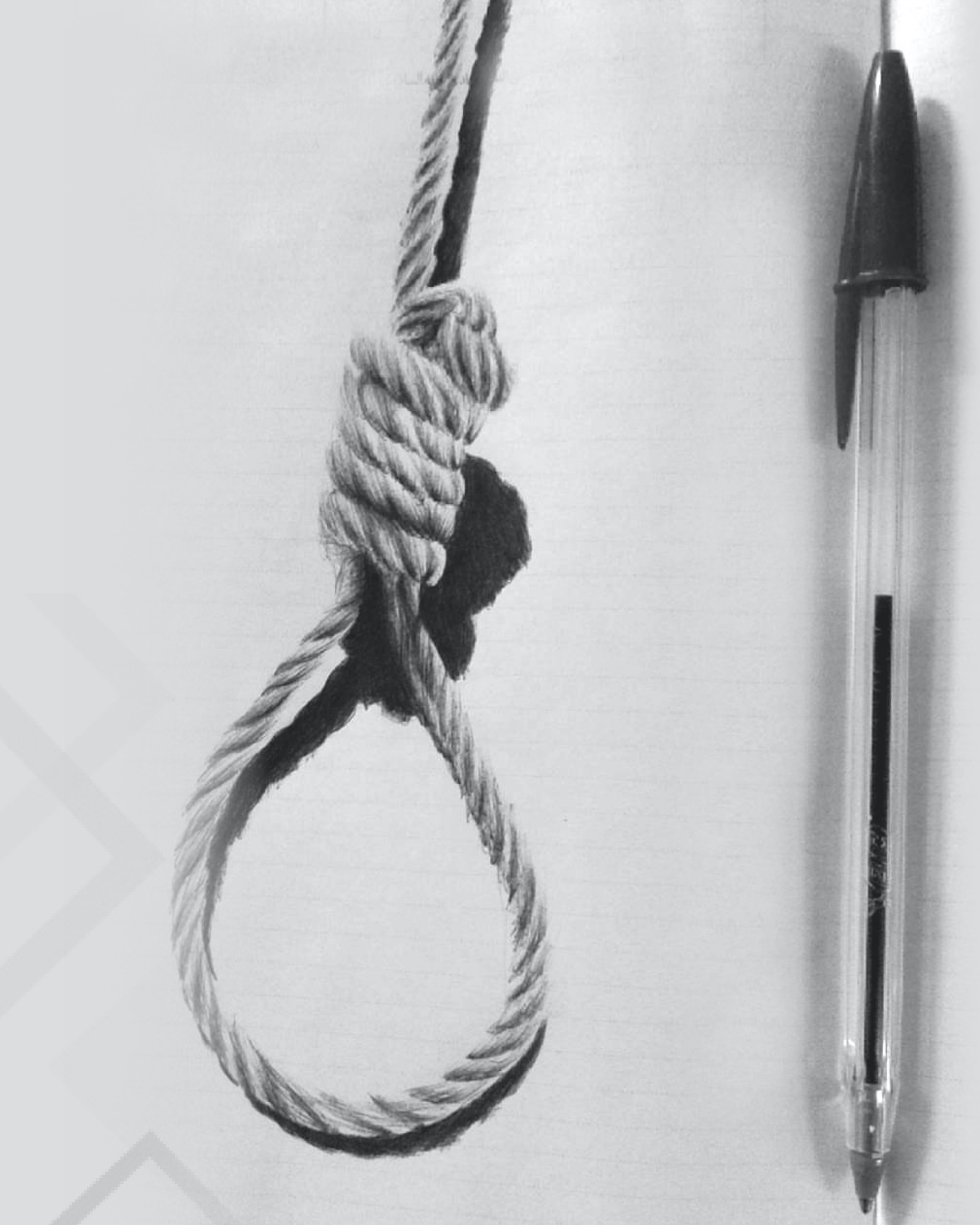

د کرمي بایلات

ملا جانان میرخېل

د اوښ یوه بدبختي دا ده چې پخپلو متیازو کې ښوییږي، بله هغه چې مهار یې په خره پورې تړل شوی وي.

خو زه پخپلو غولو کې ښویېدلی یم، که څه هم د ډېرو مایه اوښانو د مهار تړلو حق مې له ځان سره خوندي ساتلی، خو ځان مې له دغسې تینډک ونشوای ژغورلی. دا لومړی ځل نه دی چې له دغسې نخرې یا تجربې سره مخامخېږم او نه به هم دا زما وروستی تجربه وي چې زما ژوند تجربه، تجربه دی، بلکې ژوند او د ژوند مدار مې ټول پر تجربو را گرځي. ډېرو سره به دا پوښتنه را ولاړه شوې وي چې کومه تجربه؟!

دمگړی د ښویېدو پر تجربه بحث کوو او نورې هغه یار زنده صحبت باقي ته پرېږدو، په ښویېدو کې زما قصور دومره نه دی، لکه د وزیر+ سفیر صاحب چې دی، زه دده غورو- پستو خبرو تباه کړم، د وعدو- وعیدو د سرېښو په ډنډ کې یې ونښتم، د ناکامی دا توره شپه دده له لاسه را باندې راغلې ده چې له امله یې اوس خپلو بچیانو ته هم د نېغ کتلو سترگې نشم لرلی...

د اوسنی زمانې اولاد دی، نه چل ورسره کېدلی شي، نه پر دراوغو ورسره چلېدلی شي، په گېډه کې دې کولمې گزوي، د جاسوسانو په څېر درپسې لگېدلی وي، زموږ خلک دومره ورځچاري، خدای وهلي، شیطان شرمولي دي چې واک، چوکی درنه ولاړه شي، لکه باد دې چې ختلی وي، ډر ته دې هم دارو جینگولو ته نشي چمتو کېدلی. د مېرمنې او بچیانو پر وړاندې دې هم تس پوکنی چاودلی وي.

د غولولو په دوسیو کې دا زما لومړنی کېس دی، له غولولو که په چاپي تېروتنو کې لومړی لام له کمپوز پاتې شو، ما خپلې غاړې خلاصي کړې.

زه تراوسه هېڅا نه وم غولولی، خو د وزیر+ سفیر غولوَنه داسې وه چې تر ډېره ما فکر کاوه چې گنې وزیر+ سفیر غولېدلی دی، چې زما غولولې اوس هم په کامه کې د گوري په پلور ساه تیگا وهي، ستمي یې خبژي.

زما تر شا د غولولو تاریخ پروت دی، ما دغه تېرېښنگ یا تمرین له ځوانانو پیل کړ، وایي، که کوټه وسوځېده دېوالونه یې پاخه شول، ځکه خو اوس په دغه ساحه کې دوی خود کِفا او پر ځان بسیا دي، پر نیمزالو او بوډاگانو مې هم دغه زهر وازمویل، خو د ځوانانو وینه توده وي، ځکه خو یې په رگو کې ښه څغلېدلی شوای.

اوړه دې پر اوړه، منت دې پر څه؟ که ده وزارت- سفارت وهلی، ما د ولایت- وزارت په پچه له ختلو د ډیلي په ننداره وخت اړولی، په دې کې موږ خپلو کې په یو ډول پټ رقابت او سیالي کېوتي وو، زما د بري او گټنې چانس څرگند و، خو دده په خبرو کې جادو و، ده به چې خوله چوله کړه داسې منظرکشي یې کوله لکه کوم مستند فلم چې پر لوی سکرین گوري. داسې نقشه یې درته کښله چې هره کرښه یې ارگ ته غځېدلې، مقام ته د رسېدو لاره یې درته ښودله، دومره څرگنده چې نېغ یې د ا رگ پر ختیزه دروازه ننبستلي.

د ارگ شمالي دروازه د سقاو له وتلو تړلې پاتې ده، برهان الدین رباني چې په کومه دروازه وتلی، د هغې پته نه ده ته لگېدله، نه ماته.

وزیر+ سفیر چې استعفا ورکړه، لومړی غږ یې پر ما و چې گویا ماتې یې گډه کړه، خو ماته مې والد محترم ویلي وو چې د لښکر یا فتحې په سر کې مه څه، د ماتې په پای کې، ځکه خو ما هم وار وروبی کړ او د ماتې له پای مې یو ډول ځان وژغوره.

زما د شامې حس دومره قوی و چې د نوي واکمن له راتلو دمخه مې د هغه بوی حس کولی شوای، دغسې مې د چاروکیو له تلو هم دغسې یوه بوی سپېړمې تخنولی شوای، ځکه خو له تولو وړاندې ما د عزل او نصب د جړې ماشورې سر مونډلی شوای...

وزیر+ سفیر ماته د خپلې زایچې په ښودلو ثابته کړه چې د ولسمشر ستوری په گردش کې دی، څرنگه چې ما د بایلات کومه مخینه نه درلوده، ځکه د احتمالي زیان سودا ته نشوای چمتو کېدلی.

زه هډو ددې خبرې قایل نه یم چې گویا گټه په تاوان کې ولتوم، دغه فارمول ماته سراسر ناسم او غلط مطلق ښکاري، زما په اند گټه د گټې په کانې تر لاسه کېدلای شي، هغه چې وایي، کانې، کانې ماتوي... دري خلور کاله چې ما په ارگ کې په کومه ښه تېر کړل په حقیقت کې ما د راتلونکی لپاره د خپلې حوصلې او ظرفیت امتحان اخیست، داسې نه وه چې خدای مه کړه احساس او عزت النفس مې بایللی و، ځکه خو په دغه ازموینه کې ځان سر لوړی او بریمن گنم، که څه هم ډېرو مو تر منځ تیرې وتکولې، د ابرو، وقار او عزت النفس خبرې یې په غوږو کې را وڅخولې، خو ما خپل ځغم او حوصله نه بایلله. د کنځلو فول پروف پوست را باندې غوړېدلی و، لکه زغره وال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاڼی د سپکو، سپورو مردکیو هېڅ خوله نشوای را باندې لګولی...
ما ثابته کړه چې د خان لخوا خربشو څومره لوی ویاړ او اعزاز دی، دا د سولې عالي شورا برکت دی چې ما کې یې د زغم او صبر زړی په لویه او ګوره ونه وا ړاوه چې ټول عمر به یې تر یخ سیوری لاندې د خوند سترګه پټه کړای شم.
له وزیر+ سفیره زما ګیله دا ده چې د څو کالو دا ټوله خواري او لاسته راوړنه یې را څخه په سیند لاهو کړه. دده زړه و د ګوډ پېري بند را وتړي، خو له هغه سره ما دمخه په ارګ کې ګوتې لګولې وې، ده زه برناکه خپلې فتح خانۍ او د شپېتو برېڅو ننګونې ته ګواښ پېژندلم، خو په حقیقت کې همدا ګوډ پېری د ولسمشر په رګو له ورننوتو هغه تور مار ګرځېدلی و چې پر سر به دې واهه په لکۍ جګېده چې پر لکۍ به دې واهه پر سر به درته درېدلی و.
د ارګ ټول نومونه او شخصیتونه مستعار او جعلي دي. ډېرو یې په همدغو مستعارو او جعلي نومو او شخصیتو موقعیتونه نیولي دي.
ډېری مستعار نومونه له څناورو او کومېډي فلمونو او ډرامو څخه په پور اخیستل شوي، لکه خرش پرش، جرلنډو، بجاج، خو ځینې د ارګ د متفکرو مغزو تخلیق دی لکه غرتاوو، ډوزمار وغیره وغیره چې مانا او مفهوم یې د لغاتو په کتابو کې هم نشي موندل کېدلی.
د زیان دغه سودا هغه مهال زما د غاړې غور، د پوزې پېژوان او د دار پړی وګرځېد چې پر ولسمشریزو ټاکنو د شکونو لړی وغوړېدې او شکاکانو خپل ایمانونه په دغسې ګومانونو وزیانول.
خو وزیر+ سفیر په دې ډاډه و چې پخه پټه یې میدان ته نه ده را ایستلې. دده پخه پټه مؤقت یا سرپرست حکومت و چې ده یې د یکي یوه نوماند په توګه په ویښه خوب لیدلی و، ځکه خو یې د مؤقت یا سرپرست حکومت له تورو نخودو زما جېبونه را ډک کړل، ماته هم دا له ټولو ګټوره سودا برېښېدله چې هم کابینه د باور د رایو له کړاو ژغورل شوې وی، هم یې اوږې د وکیلانو له دباو او ناز و نخرو سپکې وای، ماته مالومه، بلکې بقلمِ خود راباندې تېره وه چې د باور رایې پَه اخیستو کې ولایت خوړلې څه ډول په یوه وار سړی استفراق کولی شي، خو اوس چې د سرپرست یا مؤقت حکومت تمه یو څه ټکنی ده، ماته د ګاټ او کور تر منځ منډه دومره ستومانوونکې نه ده چې په حرکت کې برکت دی، همدا زما راتلونکی جوړوي، خدای او صنم دواړو ته دې رسوي.
نور زما لالهاندي پای ته رسېدلې، ابازو له را رسېدلی یم، که حکمتیار مې حکومتیار نکړ پر مخ لاړې را تو کړئ!!

د علم و جهل څلی

د «علم و جهل» څلی د دهمزنګ په سیمه کې د پُلِ آرتل، توپ غونډۍ، د شېر دروازې د غره تر څنګه، د افغانستان د خپلواکۍ د ساتلو د لارې د سرغندویانو په یاد، د کابل په لوېدیځه سیمه کې د ۷ متره په لوړالي د مرمرو پر ډبرې، د ټیږې په یوه غونډۍ د ۱۳۰۴ کال د جوزا په ۲۳ نېټه جوړ شوی دی.
په دې څلي کې د پکتیا د جګړې تاریخچه او د هغو ټولو سرتېرو او قومي مشرانو چې د اماني دولت د دفاع په لار کې یې ځانونه قربان کړي وو، په لاندې توګه حک شوي دي:
«د هېواد د هوښیار او غیور ملت د زمریانو اولادونو د لوړ ارزښت لرونکیو سرښندنو په پام کې نیولو سره چې د جنوبي د سیمې له تأریکي خوښوونکیو یاغیانو سره یې په جګړه کې وکړې، کومه چې په حقیقت کې د پوهې او جهل سیالي وه او په ۱۳۰۳ لمریز هجري کال کې د اعلیحضرت، الغازي (امیر امان الله خان) د افغان ملت ژغورنکي یعنې د افغانستان پرمختګ غوښتونکي پاچا د ملي ودې او د علم و تمدن د لوړتیا غوښتنې د پروګرامونو پر وړاندې را پورته شوی و، په ټینګ هوډ او تکل د خپل دولت د شرف او درناوي د ساتنې په موخه د بغاوت شعارو اشرارو بې لارو جګړه‌مارانو چې ناوړه ارادې یې درلودې، د مخنیوي کوښښ وکړ او د اسلامي همت او غیرت له مخې یې د مقابلې شعار ورکړ او خپل ژوند یې د مملکت د پرمختګونو او د اولوالامر له پاکو هیلو ځار کړ او د ځان لپاره یې تلپاتې ژوند او تاریخي نېکنامي تر لاسه کړه.
نوموړی نېکمرغه یادګار او ویاړ د ۱۳۰۴ لمریز کال د جوزا په ۲۳مه جوړ شو چې د وطن راتلونکی نسل د حقیقت د لارې د هغو وطن‌دوستانو او پوهه خوښوونکیو سرښندنو ته په درنه سترګه وګوري او افغان بیدار او حق پلوه وګړي د خپل ویاړ لامل او لارې مشال و ګرځي».
د افغانستان د پوهې او پرمختګ د لارې شهیدان د لوګر حاکم محمد عمر د احمدشاه خان خواجه زاده زوی، ملکي غونډ مشر ببرک خان د مزک زوی، ملکي کنډک مشر قومي خان عبدالکریم د سردار عباس خان څدراڼ زوی، ملکي کنډک مشر جان علي خان د حاجي محمد خان هزاره زوی، ملکي ټولی مشر جان محمد خان د مهر علي خان هزاره زوی، د تنیو د قوم خان ورپښمین خان د بازګي زوی، قومي ملک مکرم خان د زمبر خان وزیري زوی، نیاز میر خان د ولي خان وزیري زوی، ملک محمد خان د ولي داد خان وزیري زوی او داسې نورو څخه عبارت دي...
د دېوال په کښتنۍ برخه کې د اماني دولت نښان چې له ۱۳۰۱ لمریز کال راهیسې د دوه تورو او تاج لرونکې خولۍ چې د غنمو وږي ترې را چاپېره شوي دي، پر دېوال رسم شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څو پوښتنې!

حفیظ الله تراب

ټولو نه مخکې ستړي مه شئ، د پاکستان له سفر نه په خیر راغلئ، زه باوري یم، چې ستاسې هیئت به د ښو لاسته راوړنو سره راغلی وي، څکه ستاسې په ډله کې ډېری داسې خلک وو چې د هېواد له عزت او خپلواکۍ سره ډېره مینه لري، زه خبر شوم، چې تاسې د سولې د راوستلو په برخه کې هلته تللي وئ؟

- همداسې ده موږ ددې لپاره تللي وو چې په افغانستان کې خدای سوله راولي او دا زموږ مسوولیت دی چې په دې برخه کې باید هلې ځلې وکړو.

- ډېر ښه، ډېر ښه، خو دا راته ووایاست، چې تاسې هلته چا لېږلي وئ، حکومت که ولس؟!

- له حکومت سره خو زموږ دښمني ده، موږ یوازې خپل ولس ته په درنه سترګه ګورو!

- ستاسې خبره خو دا مانا لري، چې د افغان حکومت له اجازې پرته مو هلته تشریف درلود او په دې سره مو حکومت ته یو ډول چېلېنج ورکاوه چې دا دی موږ کولای شو د حکومت له دوښمنانو سره معاملې پیل کړو او که ولس لېږلي یاست، نو ولس خو له تاسې هېڅ خبر نه دی او نه هم ستاسې له ولس سره څه کار شته، سهي خبره خو دا ده چې پخپل سر مو ور هی کړي و. څه دا هم پروا نه لري، خو د پاکستان د بهرنیو چارو له وزیر سره چې تاسې په کومه غونډه کې ناست وئ، نو داسې ښکاره کېده، لکه یو ښوونکی چې شاګردانو ته لکچر ورکوي، هغه پورته او تاسې یې لاندې کېنولي وئ، آیا تاسې ته ځانونه بد نه ښکاره کېدل؟!

- ولا دې ته خو هلته زموږ دومره پام نه و، خو وروسته چې موږ په رسنیو کې خپل انځورونه ولیدل، نو رښتیا هم موږ ډېر سپک ښکاره کېدو.

- مننه، د قریشي صیب د خبرو عمده ټکی دا و چې موږ او تاسې ډېر پخواني دوستان یو، خو دا بل شوک دی چې زموږ او ستاسې اړیکې یې خراب کړي دي، په دې برخه کې ورته تاسې څه وویل؟!

- موږ ته د هغه خبره سمه ښکاره شوه، څکه مو نو ورسره ومنله!

- ډېر ښه! له دې نه معلومېږي چې یا خو تاسې ړانده یاست او یا په پخه تیږه د هغوی چوپړ کوئ؟!

- هغه څنګه؟

- هغه داسې چې په دې یو نالوستی افغان هم پوهېږي چې پاکستان له افغانستان سره هغه لوبې کړې چې یوه کافر به هم له بل کافر سره نه وې کړې، هره ورځ ټرکونه بمونه را لېږل، په لکونو افغانان وژل، په تورخم کې کلونه کلونو د افغانانو د ښځو او نرو بې آبي، په ښارونو کې د زرګونو ماشومانو او خلکو وژل، د افغانستان تاریخي اثار لوټل، ملي پوځ له منځه وړل او په دې ټولو بیا پخپله اقرار کول، نو چې داسې ده، تاسې ورته څه وویل؟!

- موږ یې خبره ومنله او څکه مو ومنله که خدای وکړي په راتلونکې کې مو واک ته ورسوي!

- تاسې پخپله مرز یاد کړ، نو د مرز نه بله څه تمه کېدای شي؟!

- ښه یانې واک ته د رسېدو لپاره تاسې هر څه ته تیار یاست؟!

- رښتیا خو دا ده چې د سیاسي واک خوند تر بل هر شي ډېر دی او په اوس وخت کې چې په پخه تیږه دووس نشې، نو کله دې هم دا ارمان نشي پوره کېدای.

- ډېر ښه! ستاسې په ډله کې داسې خلک هم وو چې هغوی د افغانستان د تاریخ، نوم او ټولو ارزښتونو ښکاره دښمنان دي، تاسې ته په دې ځان بد نه ښکاره کېده چې دا ډول خلک مو ملګري وو؟!

- ولا دې ته مو په لومړي وخت کې پام نه و، خو اصلي خبره دا ده چې د سړي زامن موږ سره کله دوستي کوي، موږ مجبور یو چې هر ډول خلک له ځان سره کړو، اوس یوازې همدوی را پاتې دي.

- مننه! د افغانستان ددغو دښمنانو له ډلې یوه قریشي ته وویل، د ډیورنډ له کرښې پولادي زنځیرونه تاو کړه، ددې خبرې په اورېدو مو وجدان لږ څه خپه نشو؟!

- خبره دا ده چې دلته ډېر سیاسي چارواکي وجدان لري نه، نو چې وجدان نه وي، خپه به څه شی شي؟!

- دا خو مو رښتیا وویل، اوس به راشو چې ستاسې ددې سفر لاسته راوړنه څه وه؟!

- زموږ لویه لاسته راوړنه دا وه چې له راتګ سره سم مو سمدستي د حکومت پر ضد غونډه وکړه! او دا مو ورته جوته کړه چې دا دی موږ هر څه کولای شو.

- ستاسې غونډې دا مانا لرله چې د پاکستان موخه مو ډېر ژر پلې کړه، که څنګه؟!

- خبره مو سمه ده، له یو چانه چې څه اخلې، نو یو څه به ورکوې هم کنه!

- دا خو ده، خو ټول خلک وایي چې تاسې مزدوران، پوډریان او یو څه لېونیان غونډې ته وړي وو؟!

- مزدوران او لېونیان زموږ د ټولنې تر ټولو لوی قشر دی، دوی پر موږ حق لري چې یوه ورځ کار خو ورته پیدا شي!

- خو ویل کېږي چې اوس یو شمېر مزدوران پر تاسې ښارنوالۍ کې عریضه کوي، دوی وایي، زموږ مزدوري یې لا نه ده راکړې؟

- دلته وروره خلکو ژوندي انسانان تېر کړل، لوی لوی جایدادونه یې وخوړل، چا یې په... کې پړی واچاوه او بیا موږ خو د هېواد د اوباشانو او لندغرو لویې لویې ډلې لرو لاس دې خلاص وي!

- نره خبره مو وکړه! بس کارنامو ته مو دوام ورکړئ! ستاسې د ډول ډول ګلانو د کرلو په هیله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه يې هوښيارۍ ته سلام کوم!

شيخ محمد بن راشد المختوم د دوبۍ پاچا دی. دی د نړۍ په انقلابي رهبرانو کې راځي- شيخ محمد په فبروری ۲۰۰٦م کې د دوبۍ واک تر لاسه کړ او په لسو کلونو کې يې د رياست تقدير بدل کړ. دوبۍ نن د سيلانيانو او سوداګرو جنت يادېږي- له ټولې نړۍ څخه يو نيم کروړ سيلانيان او سوداګر هر کال دوبۍ ته راځي.

دا د هوټلونو، موټلونو او سودا کولو ښار هم دی، دا د سپورت د مينه والو او لوبغاړو وروستی منزل هم دی او د عياشيانو جنت هم، د دوبۍ رقبه ۴۱۱۴ مربع کيلومتره او نفوس يې نژدې دوه نيم ميليونه دی. موسم يې تود او ځمکه يې شګلنه ده، خو سربېره پر دې يې ۸۳ اربه ډالر GTP، هر يو کس يې ۲۴ زره ډالر عوايد او سوداګريز حجم يې يو عشاريه ۴ کرب درهم دی. افغانستان يې د رقبې او ابادۍ په پرتله ۷۰ ځله لوی دی خو کاروبار يې پېنځلس چنده کوچنی دی، ولې؟ ځکه چې دوبۍ د شيخ محمد بن راشد المختوم په څېر واکمن لري، خو موږ له دا ډول ځيرکو خلکو څخه محروم يو.

په شيخ محمد کې داسې څه خوبي ده چې له مخې يې دوبۍ د نړۍ تر ټولو نوی پرمختللی رياست جوړ کړ او زموږ په واکمنو کې داسې څه خامي ده چې له مخې يې زموږ هېواد پرمختګ نه کوي؟ په شيخ محمد کې درې خوبۍ دي، نړۍ کې که هندو وي، سېکهـ وي، عيسوي يا يهودي وي، هغه يې له بريا او هنر په تر لاسه کولو او زده کولو کې ځنډ نه کوي. شيخ ته چې په لسو کلونو کې د نړۍ له کوم هېواد او شخص نه د بريا نسخه تر لاسه شوه هغه سم له واره تر لاسه کړه. بله دا چې دی له دې ځيزونه سم له واره ((امپلي مېنټ)) کوي، مشوره کوي، پرېکړه کوي او کار پيلوي. هغه زموږ په څېر بحث مباحثه، صلاح مشوره او د بوټانو په انتخاب کې وخت نه ضايع کوي او د هغه دربيمه خوبي د هغه ځانګړې مفکورې دي.

دوبۍ د ګلف لومړنی اسلامي رياست و چې ټولنه يې ليبرال کړه. په هغې کې چادرې او سګرېټ څنګ په څنګ اوسي، په هغې کې جوماتونه او خرابات دواړه دي او د دواړو تر منځ د قانون دېوال ولاړ دی چې په هغې کې له سمندر لاندې هوټلونه هم دي، د نړۍ تر ټولو لوړه ودانۍ (برج الخليفه) هم، د نړۍ تر ټولو لوی د اسانو ځغل ځای هم، روغتيايي ښارونه هم، ميډيا ښار هم، نړيوالې اکاډمۍ ښار هم او د نړۍ ښايسته جوماتونه هم...

د دوبۍ سوداګريز ډګرونه د نړۍ په ۹۰ تر ټولو بوختو بندرګاهو کې راځي او په ګلف کې د سيلانيانو له لارې تر ټولو لويه ماليه او ګټه تر لاسه کوونکی رياست هم دی.

دا ټولې لاسته راوړنې او وياړونه د ځانګړو مفکورو ايکسپرټ هم دی او ماسټر هم. دا د شيخ ددې ځانګړو او په زړه پورې مفکورو پايله ده چې تاسې کله دوبۍ ته لاړ شئ، د کوم سړک په يوه غاړه ودرېږئ خپل کيڼ او ښي لورې ته وګورئ تاسې ته به دا ښار له نيويارک، لندن او ټوکيو کم تر سترګو نشي. دا د هغه د ځانګړو مفکورو کمال دی، تاسې ته نن په دې ښار کې مرغان هم تر سترګو کېږي، باغونه هم، مصنوعي ابشارونه هم او اباد ساحلونه هم، دا ښار، دا رياست د پرمختګ نوی مثال دی او ددې مثال پګړۍ د يوه شخص پر سر تړل کېږي او هغه شخص شيخ محمد بن راشد دی.

د شيخ محمد بن راشد المختوم نوې مفکورې هم په ټوله نړۍ کې حيرانتيا خپره کړې ده. هغه په دوبۍ کې د خوښۍ او زغم د وزارت جوړولو اعلان وکړ. دا وزارت به د هېواد په خوښۍ، سکون او ښکلا کې هم اضافه وکړي او خلکو ته به د زغم سبق هم ورکړي، دا وزارت که جوړ شي او رسماً کار هم پيل کړي، نو دا به د نړۍ لپاره انقلاب ثابت شي.

موږ انسانان له لومړۍ چيغې نيولې تر وروستۍ سلګۍ پورې په دې ځمکه کې يوازې درې ځيزونه لټوو، خوښي، سکون او هوساينه. موږ که يوه ورځ کينو د خپل ژوند تجزيه وکړو، نو به په دې منلو اړ شو، موږ ته د الله (جل جلا له) راکړې ډېره زياته ده، خو سربېره پر دې هم خوشحاله، ارام او هوسا نه يو، ولې؟! تاسې ددې ولې له ځواب ورانديې يوه بله څېرنه هم وګورئ، د نيويارک وال سټريټ د نړۍ اقتصادي پايتخت دی، هلته د نړۍ تر ټولو لويو ادارو، کمپنيو او شمتنو دفترونه دي.

د نړۍ تر ټولو لوی نيويارک سټاک ايکسچېنج هم دلته دی. ددې کاروباري حجم ۲۰ ټريليونه ډالر دی. نن نه څو کاله وړاندې چې د وال سټريټ له واکمنو او شتمنو څخه وپوښتل شول ((آيا تاسې خوښ ياست؟!)) نو د نړۍ د ۹۹ عشاريه ۹۹ سلنه شتمنو ځواب ؤ ((موږ تر ننه پورې د خوښۍ له نعمته بې برخې يو)) تاسې وال سټريټ پرېږدئ! تاسې له خپله ځان وپوښتئ! تاسې له خپل شاوخوا خوشحاله خلکو وپوښتئ! تاسې ته به په دوی کې هم تر ډېره پورې خلک ژر رنځ لرونکي، دردمند، مړاوي او پخپل ذات کې تنها تر لاسه شي. ولې؟! هېڅوک تر ننه پورې هغوی ته د خوشحالۍ په اړه نه دي ويلي، چا ورته د خوشحاله کولو هېڅ روزنه او سپارښتنه نه ده ورکړې. چا هېڅ پوه کړي نه دي چې د زغم او خوښۍ خپلو کې ژوره اړيکه ده، څومره چې خپل زغم او برداشت پسې ډېروئ، په خوښيو کې به مو هومره اضافه کېږي او چا ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم نه دي ښودلي، برداشت د انسان ذاتي صفت کم او د ټولني خوبي زياتوي. که ستاسي سړک، کوڅه، ښوونځی، دفتر او ستاسي په مارکيټ کي زغم نه وي، نو ستاسي د ذاتي زغم آبي به ژر للمه شي، تاسي که هر څو زده کړيال او مهذب ياست، ستاسي زغم به ځواب ورکوي. زه خپله په ذاتي کچه د برداشت د بحران ښکار کېږم.

ماته به غوسه نه راتله، ما به په لويه خبره خندل او زغمله به مي، ما به ۹۰ سلنه ټيليفوني زنګونه اخيستل، د برېښنا ليکونو ځواب به مي ورکاوه او پيغامونه به مي هم لوستل، خو له تېرو څو مياشتو محسوسوم چي اوس په غوسه کېږم. معاينات مي هم وکړل. ويني فشار مي هم نورمال و. شوګر هم عموماً سمبري، الحمد لله کومه کاروباري، کورنی او ټولنيزه پرېشاني هم نشته، خو سربېره پر دي بيا هم راته غوسه راځي، زغم مي کمېږي، ولي؟! زه چي کله هم په دي ټکي فکر کوم يوازي يو ځواب تر لاسه کوم ((کله چي په ښار کي زغم نه کېږي، کله چي خلک په لارو کوڅو کي يو بل وهي او سره ټکوي، نو بيا عام انسان تر کومه وخته خپل زغم سنبال کړي!)).

ماته له خپل مثال څخه محسوسېږي، چي زغم د خلکو مسئله نه ده دا د رياستونو ستونزه ده او تر هغه وخته پوري چي رياستونه زغم او خوښی دواړو ته هومره اهميت او پاملرنه ورنکړي څومره چي معارف، صحت، انصاف او دفاع ته ورکوي. تر هغه وخته به په خلکو کي خوښي او زغم پيدا نشي، تاسي خپله فکر وکړئ! په هيواد کي چي هر شخص، هر شخص ته کافر، بې ايمانه، منافق، دله- دووس او... وواي، نو خلک به يي تر کومي پوري وزغمي. تاسي د خوښی تر لاسه کولو لپاره د يو غر په لمنه، کوم سيند په غاړه، کوم ريستورانټ، چایخونه، سېنما، لايبرېري او يا کوم جومات کي ناست ياست او ناڅاپه مو يو شخص مخي ته راشي درسره احتساب پيل کړي، نو تر څومره پوري به خوښ پاتي شي!

زه تېرو ورځو کي خپلي لور سره يوي آيسکريم خوني ته ولاړم مور قابونه په لاس کي نيول چي يو ښاغلی د هوايي سفرونو په اړه د فتوي اخيستو لپاره را ورسېد، ما ورته په عاجزی سره عرض وکړ ((صاحب! زما لپاره د آيسکريم دا قاب د نړی له ټولو ډګرونو ډېر قيمتي دی، تاسي مهرباني وکړئ ما مي له خپلي دي څلور کلني لور سره يو ځای خوشحاله پرېږدئ!)) هغه ښاغلي خو خوله ورانه کړه او ولاړ، خو زما خوښي يي را ترخه کړه.

د خوښيو او زغم دي کوچنيو- کوچنيو شېبو ساتنه او خوندي کول په هر حال د رياستونو مسووليت دی، ولي؟! ځکه چي دا دواړه ټولنيز کلتور ته محتاج دي او دا کلتور رياستونه را ولاړوي او زېږوي. دا د خلکو د وس خبره نه ده.

له تېرو ورځو راهيسي د خوښی په شپږو بنسټي ټکيو د طبي څېړنو له لوستو سره مخ شوی يم. دې څېړني ښودلې ده چي د خوښی په شپږو عناصرو کي خوب په لومړي هغه کي اځي، تاسي چي تر څو پوره او ژور خوب وانخلئ، تر هغي پوري به مو په جسم کي د خوښی نښي پيدا نشي. بل عنصر ورزش دی، تاسي چي تر څو پوري هره ورځ له يو ساعت څخه تر ۲ ساعته پوري ورزش ونکړئ، تر هغه وخته خوشحاله کيدی نشئ. دريم عنصر د خدای په ذات مبارک باور او الهي ذکر دی، څلورم عنصر يي مناسب او صحت بخښونکی خوراک و. پينځم عنصر يي انساني اړيکي ول. تاسي چي تر هغه وخته پوري له هغو خلکو سره په اړيکه کي ونه اوسئ چي له مخي يي درته خوښي په برخه کېږي تر هغي خوشحاله کېدی نشئ او شپږم عنصر پکي خوشحالي وه، تاسي چي تر څو پوري خپل او خپلي کورنی اړتياوي تر سره نکړئ، تر هغي پوري نشئ خوشحالېدای.

تاسي که دا شپږ عناصر پر مېز کېږدئ، نو تاسي ته به له اړيکيو پرته نورو ټولو هغو کي د حکومت عمل او لاسوهنه تر لاسه شي.

په ملک کي چي کله د شپي تر دولس- دولس بجو پوري بازار خلاص وي، په هېواد کي د شور خلاف کوم قانون نه وي، د لاوډسپيکرو، هارندونو او ميوزک سيستم لپاره هېڅ کومه اخلاقي طرحه او قانون نه وي او چي په يخنی کي هيټري او ګرمی کي پکي پکي نه چلېږي، نو کوم کافر به خوب پوره کړی شي؟!!

په هېواد کي چي پارک، ميدان او جم نه وي. د مزل او منډي لپاره خالي ځايونه نه وي او د سايکل څغل ځايونه نه وي او نه جوړېږي، نو ورزش څنګه ممکن دی، په هېواد کي چي د الله جل جلا له، رسول الله صلی الله عليه وسلم او صحابه‌وو ډلي پخپلو کي ووېشل شي، د کفر فتوی چي د موبايل له سيم څخه ارزانه او اسانه شي او جوماتونه چي د الله جل جلا له پر ځای ډلو ته منسوب شي نو کوم نېکمرغه به په اطمينان سره عبادت وکړی شي. په هېواد کي چي د خرو غوښي په ښکاره پلورل کېږي، پکوړي، سمبوسي او کباب په موبل غوړو کي پخول کېږي.

سبزياني د ګټرونو په اوبو- اوبه کېږي او ريستورانټونو او دوکانونو څخه مړي مرېي را وځي، نو د کوم بدمرغه خوراک به پوره شي او کله چي په هېواد کي د روزګار لاري چاري محدودي کړل شي، کارخاني بندي او پلور و پېر ځايونه مخ په ډېرېدو شي. کله چي په پټي او زراعت کي کورونه او مارکيټونه جوړ شي او دوه ميليونه خلکو په هېواد کي يوازي يو څو هغه يي ماليه ورکوي، نو خوشحالي به څنګه راشي؟ خلک خپلي اړتياوي څنګه پوره کړي، په داسي حال کي چي که زغم وي يا خوښي، دا دواړه له حکومتونو پرته ممکن نه دي او شيخ محمد بن راشد المختوم په دي مسووليت پوهېدو او اخيستو د نړی لومړنی واکمن دی او زه ددې شخص هوښياری ته سلام کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوې لسيزې يوه چوکۍ

هغه معما چې لا هم ناحله پاتې ده؟

ډاکټر فرقان احمد توقير

دا د شنونکيو چاره نه ده، دغه غوټه په تحليل او ارزونه نشي پرانيستل کېدای، مبصرين يې پټه نشي لګولی. د ټاک شوګانو د بحث موضوع نه ده، دغه حقيقت رسنۍ نشي را برسېره کولی، ميډيا يې تل ته د رسېدو مخه نشي مونډلی.
دا د لابراتوارونو اړوند کېس دی، ددې پټه د وينې او غايطه موادو له لابراتواري کتنو را برسېره کېدلی شي.
دا چې ځينې چوکۍ سريښ لري، که د ځينو مقعدونو کمال دی چې له کلونو بلکې که د نوکۍ مبالغې اجازه وي له لسيزو پر يوه چوکۍ يا مقام سريښ بلکې مېخ پاتې دي؟!

که داسې نه وي سوال نه پيدا کېږي چې يو څوک دې په عبوري، مؤقت، د يوه ولسمشر دوو دورو او د بل د کاري مودې تر پايه پر يوه چوکۍ او مقام سريښ يا مېخ پاتې وي.
برابره خبره ده که سريښ وي که مېخ، هرومرو به بهرنۍ وي چې له قراره د

هغه څه چې ځانته خوښوي بايد نورو ته هم خوښ کړي. ددغې تجربې برکت دی چې نيمه دړۍ واک اوس هم له ځان سره خوندي ساتي.
پوښتنه دا ده چې له بهره د چوکيو او مقاماتو له ورود سره دغه سريښ په بهر کې له پيله پر چوکيو لګول شوی که پر چوکيو د قابضو ښاغليو له بهرنيو موادو

ښودلی. دا اوس چې اسد دانش په يوناني طبابت او درملو کې د خپل طبي اجتهاد له مخې پر ادلون بدلون د هغو قوت څو برابره زيات کړی دی، د خاکيشا مداري د مودو مجربه نسخه ننګولې ده. د خاکيشا چلېنج دا و چې که چا يې ددغو درملو له کاروني په کېڼ لاس «بلا مړی» قات کړای شو په سکه رايج الوقت پنځه سوه افغانۍ نغده جايزه يې ګټلې ده.
دانش دغه جايزه پېنځو زرو او د کيڼ پر ځای ښي لاس ته را لېږدولې ده.
ايلفي سريښ چې هېنداري، پلاستيک ان اوسپنې سره نښولی شي، په اړه يې مشهوره ده چې بله برخه به يې ماته شي، خو د ايلفي هغه به يې له ماتېدو خوندي وي، خو له دې ټولو سره د طبيعي پېښو او موسمي بدلونونو پر وړاندې يې مقاومت دومره کره نه دی ختلی، خو د چوکيو سريښ او مېخ له دې ټولو بلاګانو، آفتونو او ننګونو خوندي دی.

اوربېدو افغانستان تر اوسه د ستنې جوړېدو ظرفيت نه دی مونډلی. ددغه سريښ يا مېخ د واردولو جواز او کريډېټ د ازاد بازار په څېر د پخواني ولسمشر حامد کرزي کارنامه ده چې له ټولو دمخه يې خپله پيل کړه، څکه چې مسلمان

جوړ خپل توليد دی؟!!
ځينې کارپوهان صمد بانډ سريښ يادوي، يو شمېر نورو سريښ کمان ياد کړی چې ترکانانو د کړکيو- دروازو په جوړولو کې ترې کار اخيست، ځينې د کومې بلې مادې له ګډولو دغه سريښ دومره مؤثر

په دې وروستيو کې د کارپوهانو لخوا په دغه سريښ کې شوي ملاوټ ته په اشارې يو څه نا باوري را منځته شوې، په دې مانا چې په ځينو مواردو کې لسيزې ته نه دی رسېدلی، خو د يو شمېر نورو په اند په دې کې د چوکۍ خاوند وضعيت رول او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدني ورتيا دخيله ګڼل کېږي، همدې ته په کتو د نارينه وو په پرتله د ښځينه وو چانس ډېر ښودل شوی. په نوره نړۍ کې چې يو څوک يوه ټاکلې موده، لس يا پينځلس کاله پر يوه چوکۍ يا مقام تېره کړي، د سرکاري اعزاز ور ګرځول کېږي، که څه هم په دغسې هېوادو کې له ملکي، پاچا يا دوو انتخابي دورو ولسمشر او صدر اعظم پر يوه چوکۍ څوک دومره موده قايم او دايم نشي پاتېدلی.

افغانستان کې د يوې ځانګړې ادارې پر آغلي مشري سربېره ځلورو مرستيال وزيرانو، پينځو واليانو، دريو وزيرانو، ګڼو سفيرانو، د ځانګړيو بنسټونو، يو شمېر نورو لوړ پوړيو چارواکيو دغسې ريکارډ مات او له سره ټينګ کړی دی. پدې کې داسې يوه څېره هم ليدل کېږي چې د طالبانو حکومت کې يې هم د معينيتونو او مقاماتو له مزو او خوندونو خپله لمن، ځولی، جېبونه، بډه او پلو ډک ساتلي دي. اصلي مسابقه او سيالي د همدغو دوو تنو تر منځ ده چې يوې يې د طالبانو له سقوط وروسته موده پر يوه چوکۍ مخ او پر يوه مقام سريښ تېره کړې او بل يې عين د طالبانو له حاکميت څخه د معينيتونو لړۍ دا دی موفقانه تر وزارت ورسوله.

طالبان نور څه غواړي چې د حاکميت معين يې په ډموکراتيکه کچه وزارت ته ورسېد، له دې بله ستره لاسته راوړنه بله څه کېدای شي؟!

ددغې پرمختيا مهم اړخ دا دی چې جندر يا جنسيت په مساوي کچه پامور ګرځېدلی، ځکه دغه لاسته راوړنه ښايي د سولې او مذاکراتو قرباني نشي، له دغسې يوې کتنې دغه معما هم حل کېدای شي چې له دوی څخه چا له څه ډول سريښ يا مېخ کار اخيستی؟!

له داسې والي به مو هرومرو اورېدلي وي چې درې ولايته يې په لنډه وقفه يا دمه وهلي، د خنډ او دمې موخه په حقيقت کې هغه استراحت ته پام کې نيول شوی چې د نوي ولايت په فتحه کې د ستراتيژۍ يا تاکتيک خورو ورو اجزاوو را ټولولو ته اړين پېژندل کېږي.

ددې لپاره يو سيستم په اتومات يا ډيجيټلي کچه فعال دی، داسې چې لومړی يو څوک تر غوږ په را نيولو، د درېيمې درجې، بلکې په درېيمه کې هم د خوار او ناکسه ولايت واګې يا برخليک په لاس ورکړي او داسې يو څوک چې تر دې دمه يې د دوو خرو د وربشو بېلولو کې هم ګونډه وهلې، د والي پر چوکۍ د همدغه ناکسه ولايت پر ژوند او برخليک مسلط کړي، ګويا دغه ولايت او ولس نوي نابلده والي ته د ټرېنينګ لپاره په پام کې نيول شوی، څرنګه چې نوی نابلده نايي يې د يتيم پر سر زده کوي. دی هم پر دغسې يتيمو خلکو او ولايت د خپلې قصابي تجربه، د چور- تالان مهارتونه او د لاس صفايي چمونه پاخه او پر دېره ماری خپلې سترګې نورې هم سرې کړای شي.

د يوه کتاب ترون دی: «هغو يتيمانو ته چې پلرونه يې ژوندي دي.» درېيمه درجه او درېيمو کې خوار هغه هم داسې يو ولايت دی چې د کرزي کابينه کې يې د ولسمشر د دويم مرستيال په ګډون شپږ وزيران چې ځلورو يې په وينه او خټه کې هم ورسره نغد شراکت درلود به نفسِ نفيس حضور درلود، ځکه خو ماته دغه قام هماغو يتيمانو ته ورته ښکاري چې پلرونه يې ژوندي دي، خو د يتيمۍ له څپېړو يې مخونه تک شنه دي.

د دمې او خنډ يو لامل دا هم کېدای شي چې له سريښ شوي چوکۍ په پورته کولو کله ناکله د ځينو پوستکي په څوکۍ پورې نښتي پاتې شي، ځکه خو د زخمونو ملهم پټۍ ته څه موده استراحت اړين بلل کېږي.

د درېيمې درجې يا په دې کې د خوار ولايت عايد هغسې نه وي چې په کال دوو کې ترې منګول ډکه کړای شي، ځکه خو خس‌دوزيو ته هم اړتيا ليدل کېږي، يو له دې څخه د درېيمې درجې ولايت له محصولاتو لکه مڼو د يوې ګڅوړې پر سر پينځه افغانۍ محصول چونګۍ دی. چونګۍ محصول د پاکستان زېږنده ده، که څه هم له څه مودې يې هلته د الغاء فرمان صادر شوی، خو افغانستان کې يې تجربه اوس هم بريالۍ پېژندل کېږي.

په شريعت کې راغلي که چا د نيکۍ تيره کښېښوده نو تر قيامته چې څوک په دغه نيکۍ عمل کوي، په اجر او ثواب کې يې شريک دی او که چا د بدۍ تيره کښېښوده تر قيامته يې د ګناه برخه‌وال ګڼل کېږي. د درېيمې درجې ولايت د مڼو د هرې ګڅوړې د محصول چونګي برخليک د مڼې ګل له مشاعرې پر دغه ولس ټپل شوی، شوني ده د هغه بل ولايت د سنځل ګل مشاعرې له امله دغسې يو محصول د خلکو د پښو زولنې نه وي ګرځېدلی.

څرنګه چې درېيم ګام د اصلي موقعيت په لور دی ځکه خو يې ګټنه يا غوراوی هغه ازموينه ده چې له دې دمخه يې په خومره مهارت د دوو مځکنيو بېکسه او ناکسه ولايتونو په فتحه کولو کې د خلکو غوښې په کومه ورتيا له هډوکو پوچې کړې او هډوکي په کوم هنر په ببخ شپېللي دي چې د ولسمشريزو ټاکنو کمپاين ته د غوښو پوچول او د هډوکو شپېلل له پخوا زيات اړين بلل کېږي، ځکه چې درېيم بانک هم په دغه ټس کې ډوب او کنګال شو.

د وردګو مڼو، د لوګر سنځلو او د لغمان بادرنګو محصول چونګۍ وروستی هدف نه دی، وروستی د هغو سرحدي ولايتونو فتحه ده چې د ګمرک او قاچاق بلا سرچينې په واک کې لري او زراعتي محصولات يې هم لکه جلغوزي د ګمرکي او قاچاقي عايد له لارې د سرو زرو له تول سره برابر خېژي. البته په يوه شرط چې خوستوال د جلغوزي ګل مشاعرې له تېروتنې ځانونه وژغوري.

تور او سپين صنعت

اروابناد استاد عبدالجليل وجدي

هېواد د صنعتي کېدو د لومړنيو هڅو په مرحله کې په هېواد کې د لومړنيو کارخانو د جوړولو په وخت په بالاحصار کې د مطبعې ماشين په کار ولوېد.

اهتمام چاپ او خپرېده، ميرزا د امير شېرعلي خان له وخت څخه مخکې يو ماهر خطاط و او د امير شير علي خان د واکمنۍ په وخت کې د ښې خطاطۍ او ليکوالۍ په وجه ده ته د جريدې او هم د مطبعې د اهتمام چارې وسپارل شوې. قاضي عبدالقادر پېښوری يوسفزی د دغه اخبار يو محرر و، چې اخبار ته يې مقالې ليکلې او هم يې له خارجي مطبوعاتو څخه مطالب ورته را ترجمه کول. د شمس النهار مسوول مدير معلوم نه و. د دويم کال د لسمې ګڼې په ځلورو ځايونو کې د ميرزا عبدالعلي نوم ليدل کېږي. چې په دې اخبار کې يې د يوه با صلاحيته او مقتدر سړي په حيث کار کاوه او د ده له نامه سره يوازې د مهتمم کلمه ليکل شوې ده.

د اخبار مهتمم د دغه اخبار د مرام څو ټکي په لاندې ډول ليکلي دي:

اقل العباد ميرزا عبدالعلي حسب الفرمايش احباب، اخبار صدق آثار مسمی به شمس النهار را در مطبع کابل جای نموده. اخبارات صدق آثار سيستان و روس وغيره حدودات را از دفاتر سر کار و الاتبار حاصل نموده درين اخبار درج نموده خواهد شد.... سعی درين خواهد بود که خبر بازاری و پوچ هرګز درين اخبار درج نګردد...

مهربان دوستان، کرم فرمای مخلصان ميرزا عبدالعلی خان صاحب مهتمم مطبعه شمس النهار شهر کابل!

سلمه اللله بعد از سلام مدعا اينکه از ابتدای دور عالم تا ايندم ګاهی اخبار در ملک افغانستان جاری نګرديده بود بلکه اکثر مردم بالکل طريقه اجرای اخبار و سليقه مهم آن هم نميدانستند. الحال که از يمن عدالت بندګان اشرف والا امير صاحب بهادر در کابل صنعت اباد افغانستان ګرديده. وضيع و تشريف اهالی اين دولت خداد داد متوجه صنايع و کسب علوم ګرديدند و از عرصه دو و نيم ماه اخبار پر بهار شمس النهار درج ميګردند هم راست و صحيح و قرين قياس معلوم ميشوند...(۱۳)

لکه چې د «سير ژورناليزم در افغانستان» ليکوال ليکي: د دې جريدې ليکونکي، مهتمم يو هېوادپال سړی و. او د شمس النهار په پاڼو کې دغه موضوع په ښه ډول راښکاره کېدلای شي. د بېلګې په توګه په يو مضمون کې يې ليکلي دي چې د افغانستان خلک د پنبې په کرلو کې ډېر تاوان کوي. دوی پنبه کړي، مګر په خام ډول يې فرهنګستان په ارزانه بيه خرڅوي او بيا هغوی له همدغو موادو څخه رختونه او ټوکران جوړوي او بېرته يې په ډېر ګرانه بيه خرڅوي.

شمس النهار خپل خبرونه د تاريخي پېښو په توګه ليکل. کله کله خو هغه ورڅخه ډېر اورده شوي او بې خونده شوي دي. په داسې ليکنو کې له لوستونکي څخه اصلي ټکي ورک شوي دي. هغه وخت په نورو هېوادونو کې هم خبرونو همدا ډول ليکنه دود وه. په عمومي ډول د خبر ليکنې طرز د امريکا د کورنيو جګړو په جريان کې د هغه ځای د خبريالانو له خوا بدلون و موند او د سرچپه هرم بڼه يې غوره کړه. ... (نور بيا)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک د پوښتنې نشته!

دا ښايي د ۱۹۹۷م جون خبره ده. هند ته د خپل اقتصادي پوزيشن سنبالوني لپاره د ۵۰ اربه روپو اړتيا شوه. د کابينې غونډه وشوه، يو وزير له IMF څخه د لنډې مودې لپاره د پور اخيستنې مشوره ورکړه. بل وزير د ملي املاکو پلورنې له ادرسه تر لاسه شويو روپيو وړانديز وکړ. دريم وويل. ولې له يو ((ورور)) هېواد څخه د څو مياشتو پور وانخلو؟!! د څلورم مشوره عجيبه وه، ويل يې، موږ به په همدې هند کې له کوم لوی صنعتکار څخه پيسې واخلو، په کال، شپږو مياشتو کې به يې بېرته ورکړو. لا د نظرياتو او وړانديزونو لړۍ روانه وه چې د هند د مالي وزير چندمبرم ودرېد، له صدر اعظم څخه يې د خبرو اجازه وغوښته او بيا يې د کابينې غړي مخاطب کړل ويل يې: ((ښاغليو او آغليو! که زه ذرته تر دې هم څو برابره ډېرو پيسو تر لاسه کولو طريقه وښايم چې نه به يې په اينده کې بېرته ورکوو او نه پرې سود ورکول راځي، نو...)) ټولو په بې صبرۍ سره وويل: ((هو! هو! ووايه!)).

چندمبرم د عادت له مخې د غوږ په سر لاس تېر کړ او بيا يې پيل وکړ: ((ښاغليو زما د مطالعې له مخې دا وخت په هند کې نږدې ۵ کربه روپۍ د تور بازار په شکل کې شته دی چې نه يې هندي حکومت کارولی شي او نه يې هم هغه خلک چې په ولکه کې يې دا پيسې دي، که موږ کوم داسې سکيم او پروسه وړاندې کړو چې له مخې يې دا ۵ کربه روپۍ جايز شکل غوره کړي، نو به دوه گټې شوي وي)).

هغه د يوې شېبې لپاره تم شو د برخه‌والو په څېرو يې نظر وگرځاوه په نامه يې لاسونه وتړل او بيا يې وويل: ((دوه گټې به وشي، يو خو به حکومت ته د ماليې په صورت کې له ۴ زره نيولي تر ۷ زره کروړه روپۍ تر لاسه شي بلکه دا چې يو کرب ۶۳ اربه ۳ کروړه او ۳۳ لکه روپۍ به له پټو اکاونټونو، غلي کړل شويو پيسو او بوجيو څخه په را وتو سرکولېشن ته راشي او...)).

يو دم يو غړی پورته شو، تېت شو صدر اعظم څخه يې اجازه وغوښته او بيا يې چندمبرم ته په تېزه لهجه وويل: ((خو وزير صاحب، تاسې په دومره وثوق سره د ريکورډ دعوه څنگه کولی شئ؟!)).

چندمبرم سترگې پټې کړې د يوگايانو په څېر يې اوږده ساه واخيسته او بيا يې کرار کرار ساه ووېسته، ويې ويل: ((زه همدې لوري ته راځم)). زه فکر کوم که موږ همدا نن په ټول هند کې اعلان وکړو. چا سره چې څومره تور کاروبار او بازار دی، هغه دې ښکاره کړي، هغوی څخه دې ۳۰ سلمه حکومت ته ورکړي، ماليې وزارت ته دې وسپاري او پاتې ۷۰ سلمه دې په کاروبار کې ولگوي هغوی به هم خوشحاله شي او سرکار به هم مطمين شي)).

بل وزير وپوښتل: ((خو پدې سره به سرکار ته څومره پيسې تر لاسه شي ؟)).

چندمبرم په اطمينان ځواب ورکړ: ((موږ په ډېرې اسانۍ سره له ۴۰ تر ۷۰ اربه روپيو پورې تر لاسه کولی شو!))

يو بل وزير ودرېد، د ويلو اجازه يې واخيسته او بيا يې چندمبرم مخاطب کړ، ويې ويل: ((تا خو ويل هېواد کې ۵ کربه روپۍ د ځمکې لاندې دي، خو تر لاسه کېږي يوازې پاو کم دوه کربه؟)) چندمبرم بيا په غوږ کې لاس وواهه او صدر اعظم يې متوجه کړ، ويې ويل: ((زما له مطالعې سره سم دې پروسې څخه يوازې همدومره روپۍ را وتلی شي، ځکه د هند دننه يوازې دوه کربه روپۍ پټې دي. پاتې ۳ کربه له هېواده بهر په سيکرېټ اکاونټونو کې پرتې دي. د هغو تر لاسه کولو لپاره به کوم بل وخت، کوم بل سکيم جوړ کړو)).

صدراعظم سينه وښوروله او بيا يې هغه مخاطب کړ، ويې ويل: ((خو ښاغلی وزير! ددې څه ثبوت دی چې موږ ددې سکيم اعلان وکړو او خلک د تور کاروبار پيسې د وزارت خزانې په خدمت کې وړاندې کړي)).

چندمبرم په اثبات کې سينه وخوځوله، ويې ويل: ((هو! دا خبره هم وضاحت طلبه ده. زما وړانديز دی چې خلکو ته تر ۳۱ دسمبر ۹۷م پورې وخت وټاکل شي. دې موده کې چې کومو خلکو له دې پروسې څخه گټه پورته کړه ، ښه، کنه په غبرگون کې به که له لومړۍ جنورۍ ۱۹۹۸م څخه هر چا سره تور کاروبار رسوا شو هغه به په عين موقع نيول کيږي او د بند سزا به ور ته ورکول کيږي، ټول همدومره وو)).

چندمبرم تېت شو، له ټولو يې مننه وکړه او کېناست. او بيا د کابينې غونډې پای ته رسيدو سره سم په هند کې د (Uolantory Disscluser of Income (Skeem) (UDIS اعلان وشو. رشوت خورو، مخدره موادو او نشه‌يي توکيو پلورونکيو، غلو او... ته تر ۳۱ دسمبر پورې وخت ورکړل شو. په ټول هيواد کې يې خپل مراکز جوړ کړل چې هلته خلک د تورو کاروباريانو په اړه خبر او راپور ورکړي او بيا له دې وروسته د ورځپاڼو رپورټرانو وليدل.

د تور بازار او کاروبار خلک دري دري ساعته په کتار کې ودريدل پيسې يې جمعه کولې تر دې چې د ۳ جنورۍ ۱۹۹۸م پورې له حساب سره سم په حکومتي خزانه کې نږدې ۷۰ اربه روپۍ جمعه شوې. د چندمبرم د وړاندوينې له مخې يو کرب ۶۳ اربه ۳ کروړه ۳۳ لکه روپۍ له بوجيو را ووتې ملي اقتصادي دايرې ته ننوتې چې په دې پيسو به کاروبار کېږي، بې روزگاري به له منځه ولاړه شي. روپۍ به له يو لاس څخه په وتو بل لاس او بل څخه بل لاس ته ځي او د هند د اقتصادي پرمختگ مزل به لا چټک شي. په دې ډول چندمبرم د هند په ورځپاڼو کې د هند د اقتصادي تاريخ اتل ونومول شو، خو دلته هېڅوک د پوښتنې نشته!!!

عزيزانو د وزيرو مسيدو غيورو مشرانو!
السلام عليکم و رحمة الله و برکاته
ستاسې مېړانه او شجاعت د خپلواکۍ په جگړو کې ماته څرگند دی. نن بيا د گټنې تاريخي شېبې دي، موږ تاسې ته هماغسې غيرت او مسوؤليت را په غاړه دی.
اعليحضرت غازي امان الله خان د يوه سارق او قاطع الطريق له لاسه له سلطنت بې برخې شو چې له امله يې د وطن هره برخه د بې اتفاقۍ په اور کې سوځېږي. افغاني ننگ او غيرت له موږ ټولو څخه دا تقاضا کوي چې په اتحاد او اتفاق سره وطن او ملت ته له وراني فتنې څخه نجات ورکړو.

والسلام
محمد نادر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديني ارزښتونه بايد د واک په منډه کې د کمپاين پښو ته ټيټ نکړای شي

خه فرمايي علماي کرام دين، و مفتيان عظام شرع متين اسلام په جواز او عدم جواز د دې کې چې قرآنکريم ټاکنيزه نښه ګرځېدلی شي؟

شهرت ننګيال

شهيد عزيز الرحمن الفت چې د دموکراسۍ لسيزې په آزادو خپرونو کې فعال نقش درلود، په افغان ملي جريده کې يې (دين را از خدمت ارتجاع و استبداد نجات دادا) تر سرليک لاندې يوه انقلابي ليکنه راغلې چې سياست، سياسي موخو او ګټو ته يې د ديني ارزښتونو د استخدام يو تحقيقي مستند وړاندې کړی او د دربار له چوپړ يې د ملايانو او دين د ژغورلو نسخه ښودلې ده. په دغه ليکنه کې د دغه چوپړ خطرناکه پايلې او په اوږده مهال کې ټولنيز او سياسي زيانونه په ګوته شوي، چې ناوړه عواقب يې اوس موږ د سر په سترګو ليدلي او لايې ګورو.

د پاکستان په پارلماني ټاکنو کې جماعت اسلامي «کتاب» خپله ټاکنيزه نښه ګرځولې وه، که څه هم ظاهر نه په ګټو، ټرلې کتاب برېښېده خو نقشه او انځور يې قرانکريم ته ورته ګرځولی و، بين السطور او بادي النظر کې داسې ښودل کېده، بلکې تبليغ کېده چې کتاب ګنې قرانکريم دی. دا هغه څه ده چې دين يې سياست ته د استخدام په شر اړولی او ديني مقدسات يې د خپلو سياسي او کمپايني موخو لپاره د سياست او اقتدار پښو ته ټيټ کړی دی. هماغه وه چې په محکمه کې د کتاب په بله د جماعت ټاکنيزه نښه له حقوقي او قانوني اړخ چيلنج کړای شوه او محکمې د جماعت لپاره دغه نښه ممنوع وګرځوله.

لوړه يادونه د دې لپاره ده چې د ټاکنو کمېسيون، دولت جوړوونکي يا په بله وينا د محمد اشرف غني ټيم ته کتاب ته بلکې په رحيل کې پرانيستي قرانکريم د ټاکنيزه نښې په توګه منظور کړی دی.

دا هغه تاريخي تېر ايستنې ته ورته ده چې د هند په وېش کې يې د پښتنو د وېش د توطئې پلې کولو ته په ټولپوښتنه کې يوې خوا ته قرانکريم او بلې ته د هندوانو مذهبي کتاب ايښی و، د همدغه توطئې له امله وه چې پښتانه اوډ لوی افغانستان سيمې پر پاکستان پورې وتړل شوې، چې له امله يې لا هم پښتانه د هغه توطئې له عذاب او غضب خالونه نښې ژغورلی.

سياست، سياسي موخو او ګټو ته د دين او مذهب استخدام زموږ هېواد نه بلکې ټوله سيمه ناکراره ساتلې او له تاريخ سره يې د جګړې ډګر ګرځولی ساتلی دی، د واک او سياسي موخو لپاره د وسيلې په توګه د دين او مذهب چوپړ د همدغسې ذهنيت زېږنده ده، چې دين يې د واک منډۍ، د سياست خدمت او د کمپاين چوپړ ته ټيټ کړی دی.

د کالم لکۍ، بېله شرحې:

ميرويس ميدان ته خيرمه دهبوري کې پر ديوال يو شعار دوله ليکنه راغلې: (مرګ به امريکا و حمايت ګران آن، بغير استاد سياف).

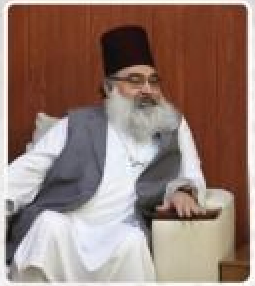

د لوی اختر په اړه د پير فضل الله تائب قادري مومند، د روحاني شخصيت اروابناد کان مولوي صيب ځايناستي پيغام

لوی اختر مو بختور ، حجونه او قرباني مو قبولې شه.
پدې هيله چې دا اختر په هېواد کې د سولې د راتلو او له غميزو د ولس د وتو پيلامه شي.

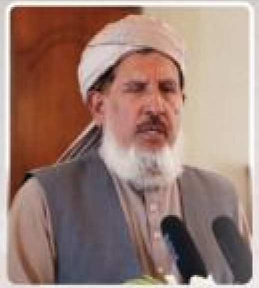

د لوی اختر په اړه د افغانستان د سوله‌ييز بدلون بنسټ د مشر فاروق اعظم پيغام

الله تعالی دې وکړي چې دا لوی اختر د سولې له نېکمرغی سره راشي، پدې هيله چې د اختر د خوشحاليو او برکتونو تر څنګ د سولې له خوند او د سولې له ژونده برخمن شو.

سردار محمد همدرد/ د دارالانشاء رييس

اختر د ټولو بختور شه

ioglobal

Internet Services Through Fiber Optic
Wireless Communication Solutions
Wired and Wireless Backbone Solutions
Data Center Engineering and Design
IT Infrastructure Solutions
Security Solutions
Storage Solutions
High-Availability Solutions
Software Solutions and Software Systems
Web-based Information Solutions

House No. 151, Mayoni Street on Sherpur Main Road, Kabul | Afghanistan

ORZALA NATURALS اورځلا طبيعي

افغانی، طبيعی، گياهی

اختر مو نېکمرغه

Between Street 1 & 2, Taimani Main Road, Kabul, Afghanistan
Kart-e-4, Next to Allama Higher Education Institute 0799143113

اوربند ستاسې د ټاکنيزو کمپاينونو تبليغات په ور بيه خپروي

دانش فرهنګي مرکز- لغمان

په لغمان کې د مجهز (الفت عامه کتابتون) لرونکی دانش فرهنګي مرکزي چې ټل يې د هېواد په فرهنګي، ادبي او علمي برخه کې د علم مينه‌والو ته غونډې، سيمينارونه او علمي بحثونه جوړ کړي دي، ستاسې لپاره جوړ شوی او ستاسې په مرستو به چلېږي...

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library